

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Mgr. D.**, bývajúcej v Ž., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. M.M., so sídlom v Ž., IČO: X., v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. M., proti žalovanej **H.**, so sídlom v Ž., IČO: X., **o zaplatenie 9 580,33 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 7 C 216/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Co 340/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Co 340/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 15. februára 2012 č.k. 7 C 216/2010-51 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi 9 580,33 Eur s úrokom z omeškania 13,25% ročne od 22. januára 2008 až do zaplatenia a trovy konania spočívajúce v súdnom poplatku 574,50 Eur a trov právneho zastúpenia 1 469,85 Eur na účet právnej zástupkyne žalobkyne do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. Takto rozhodol po vykonaní dokazovania oboznámením sa s listinnými dôkaznými prostriedkami nachádzajúcimi sa v spise a to zmluvou o budúcej zmluve o prevode vlastníctva nebytového priestoru a pozemku z 24. júla 2007, originálom dodatku k zmluve z 8. novembra 2007, odstúpením od zmluvy o budúcej zmluve z 5. júna 2008, výzvou na zaplatenie zmluvnej pokuty zo 7. novembra 2008, na základe čoho mal za to, že v danej veci sú splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie (§ 153b ods. 1 až 3 O.s.p. a § 157 ods. 4 O.s.p.). Právne rozsudok odôvodnil citáciou § 289 ods. 1, § 344, § 349 ods. 1, § 300, § 302, § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že boli splnené podmienky pre rozhodnutie súdu rozsudkom pre zmeškanie, súd na základe žalobkyňou tvrdeného

skutkového stavu, ktorý považoval za nesporný, žalobkyni priznal uplatnený nárok s príslušenstvom titulom zmluvnej pokuty a úroku z omeškania v zmysle citovaných ustanovení. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovanej rozsudkom z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Co 340/2012 rozsudok Okresného súdu Žilina z 15. februára 2012 č.k. 7 C 216/2010-51 zmenil tak, že žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 9 580,33 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 13,25% ročne počítanými zo sumy 9 580,33 Eur od 22. novembra 2008 až do zaplatenia, zamietol. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd mal za to, že zmluva uzavretá medzi účastníkmi 24. júla 2007 je vzhľadom na to, že sa týka prevodu vlastníctva k nebytovému priestoru a pozemku rýdzo občianskoprávnym vzťahom, preto bolo potrebné odstúpenie od zmluvy a zmluvnú pokutu posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu je zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania v časti dohodnutej zmluvnej pokuty absolútne neplatná pre jej rozpor so zákonom (§ 39 a § 41 Občianskeho zákonníka), pretože v zmysle Občianskeho zákonníka odstúpenie od zmluvy je výkonom práva, nie porušením zmluvnej povinnosti (§ 48 Občianskeho zákonníka) a zaplatenie zmluvnej pokuty nemožno viazať na dva predpoklady – porušenie zmluvnej povinnosti a následné odstúpenie od zmluvy. Na ostatné skutočnosti a dôkazy odvolací súd neprihliadol, pretože v zmysle § 202 ods. 1 O.s.p. mohlo byť odvolanie podané len z dôvodu, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozhodnutia podľa § 153b O.s.p. alebo z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, resp. zmeniť a jej žalobe vyhovieť. Za dovolacie dôvody označila § 241 ods. 2 písm. a/ - odňatie možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. – inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. – nesprávne právne posúdenie veci. Nesúhlasila s názorom odvolacieho súdu, že v danej veci ide medzi ňou a žalovanou o občianskoprávny vzťah. V konaní vystupovala ako živnostníčka a žalovaná je právnickou osobou, medzi nimi bola uzavretá dohoda, podľa ktorej sa ich vzťahy riadia ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zdôraznila, že čl. VII bod 5 zmluvy koncipuje objektívnu

zodpovednosť za porušenie zmluvnej povinnosti, preto nebolo potrebné skúmať zavinenie žalovanej. Žalovaná porušila zmluvnú povinnosť, dovolateľka preto riadne odstúpila od zmluvy, čo v konaní bolo preukázané, preto jej vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty zo strany žalovanej.

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.); Občiansky súdny poriadok v ďalšom texte v znení do 31. decembra 2014, po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z najzávažnejších procesných väd, zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 písm. a/ až f/ O.s.p. Takéto vady v konaní nevyšli najavo. Dovolateľka osobitne namietala vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (odňatie možnosti pred súdom konať), ktorú však bližšie vo vzťahu k prejednávanej veci nešpecifikovala. Všeobecne namietala porušenie práva na súdnu ochranu citujúc Ústavu Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 36 ods. 1).

Pokiaľ ide o iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolateľka v tejto súvislosti poukazovala na to, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s listinnými dôkazmi vykonanými v priebehu konania a s tvrdeniami účastníkov, argumentácia odvolacieho súdu nemá oporu v zistenom skutkovom stave. V súvislosti so správnosťou zisteného skutkového stavu treba podotknúť, že v prejednávanej veci dokazovanie neprebiehalo podľa bežných pravidiel vzhľadom na vydanie rozsudku pre zmeškanie súdom prvého stupňa. Skutkový stav bol súdom prvého stupňa ustálený na základe predložených dôkazov a tvrdení žalobkyne, keď súd tento považoval za nesporný a pre rozhodnutie vo veci postačujúci. S vydaním rozsudku pre zmeškanie súvisí aj následné obmedzenie odvolacích dôvodov (§ 202 ods. 1 O.s.p.) a nadväznosti na to aj možnosť odvolacieho súdu preskúmať rozsudok súdu prvého stupňa len z hľadiska (ne)správnosti právneho posúdenia veci. Odvolací súd však bez akýchkoľvek pochybností musí mať za to, že skutkový stav zistený súdom prvého stupňa mu umožňuje ten právny názor, ktorý prezentuje v rozhodnutí napadnutom dovolaním.

Z obsahu spisu vyplýva, že skutkový stav nebol v konaní nesporný, čo je zrejme z niekoľkých skutočností. K žalobnému návrhu neboli pripojené Dodatky k zmluve, ktoré menili dátum termínu jej uzavretia (existencia Dodatku vyplýva z čl. 11), teda nie je zrejme, či Dodatkami neboli menené aj podmienky pre povinnosť platiť zmluvnú pokutu. V odstúpení od zmluvy (čl. 11 spisu) adresovanom žalovanej sa spomína zmluva týkajúca sa bytu a pozemku, pričom v prejednávanej veci išlo o prevod vlastníctva k nebytovému priestoru a pozemku, takže nie je zrejme, či táto výzva súvisela s prejednanou vecou. Aj zo samotnej Zmluvy z 24. júla 2007 o budúcej zmluve o prevode vlastníctva nebytového priestoru a pozemku sa zmluvné strany dohodli na uzavretí Zmluvy o prevode vlastníctva k nebytovému priestoru a pozemku najneskôr do 31. januára 2008 (čl. II bod 1). Na inom mieste zmluvy (čl. III bod 2 písm. b/) je však spomínaná „podrobná špecifikácia bytu a komory...“ Rovnako vo výzve na zaplatenie zmluvnej pokuty (viď čl. 12 spisu) adresovanej žalovanej sa používa pojem byt, nie nebytový priestor. Z odpovede na výzvy (čl. 13 spisu) adresovanej žalobkyni vyplýva, že výziev na úhradu zmluvnej pokuty adresovaných žalovanej bolo zo strany žalovanej viac, pričom nie je zrejme, či sa táto odpoveď týka výzvy súdu predloženej na čl. 12; okrem toho ani jedna suma uvedená v tejto odpovedi na výzvy nekorešponduje so sumou vo výzve na čl. 12.

Dovolací súd má za to, že v otázke platnosti ustanovenia zmluvy o zmluvnej pokute nemožno súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že ide o čiastočnú neplatnosť zmluvy v ustanoveniach o zmluvnej pokute pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 a § 41 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd založil odôvodnenie tohto záveru na tom základe, že odstúpenie od zmluvy je výkonom práva, nie porušením zmluvnej povinnosti, preto ak bola zmluvná pokuta dohodnutá pre prípad odstúpenia od zmluvy, je zmluva v tejto časti neplatná pre rozpor so zákonom. Podľa odvolacieho súdu zmluvnú pokutu je potrebné vždy viazať na prípad porušenia zmluvnej povinnosti a dohodnúť ju vždy ako nepodmienenú, pričom nemožno kumulovať dva predpoklady pre jej zaplatenie – porušenie povinnosti a následné odstúpenie od zmluvy. Odvolací súd tak prezentoval názor, ktorý sa sformoval z ustálenej judikatúry, že odstúpenie od zmluvy je výkonom práva, nie porušením zmluvnej povinnosti, preto nemôže byť sankcionované zmluvnou pokutou (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 5/2000, sp. zn. 2 Cdo 141/2000). Ide však o situáciu, kedy je za odstúpenie od zmluvy sankcionovaná zmluvnou pokutou tá zmluvná strana, ktorá od zmluvy odstúpila. V prejednávanej veci však zo zmluvy medzi účastníkmi vyplýva, že zmluvnú pokutu je povinná zaplatiť žalovaná žalobkyňa v prípade, ak od zmluvy pre porušenie zmluvnej povinnosti žalovanou (omeškanie s uzatvorením zmluvy) odstúpi žalobkyňa. Právo odstúpiť od zmluvy a právo na zaplatenie zmluvnej pokuty sa teda kumuluje v jednej osobe, u žalobkyne, a obe sú ponímané ako sankcia za porušenie zmluvnej povinnosti žalovanou (uzavrieť zmluvu v určenej lehote). Zmluvná pokuta v prejednávanej veci preto nebola dohodnutá ako sankcia za odstúpenie od zmluvy, ale prvotne bola určená na zabezpečenie splnenia zmluvnej povinnosti zo strany žalovanej (čl. VII bod 5 výslovne označuje za dôvod porušenie zmluvnej povinnosti). Na tom nič nemení ani skutočnosť, že predpokladom vzniku nároku na jej zaplatenie je, že žalobkyňa od zmluvy odstúpi. Rovnako tvrdenie odvolacieho súdu, že zmluvnú pokutu možno dohodnúť vždy ako nepodmienenú, pričom nemožno kumulovať dva predpoklady pre jej zaplatenie – porušenie povinnosti a následné odstúpenie od zmluvy nemá oporu v žiadnom zákonom ustanovení a ani dohoda medzi účastníkmi v tejto otázke nie je obmedzená. Povinnosť vykonať ďalší úkon (odstúpiť od zmluvy) na to, aby vznikla povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu po porušení zmluvnej povinnosti bola v zmluve dohodnutá na strane žalobkyne, ktorá takýto úkon aj vykonala. Podobnú podmienku si účastníci dohodli aj pri splatnosti zmluvnej pokuty, ktorú podmienili ďalším úkonom – výzvou na zaplatenie zmluvnej pokuty, od ktorej doručenia sa začala odvíjať lehota na splatnosť pokuty. V oboch prípadoch ide o vôľu zmluvných strán, ktorá je v zmluve vyjadrená a nie je v tomto prípade obmedzená zákonným ustanovením.

Vzhľadom na vyššie uvedené, pokiaľ odvolací súd vychádzal z iných právnych záverov nemožno jeho rozhodnutie považovať za vecne správne, keďže spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) preto ho dovolací súd podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. októbra 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová